

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه وأشرفه بريته محمد وآله الطاهرين لاسيما بقية الله في الأرضين و لعنة الله على أعدائهم أجمعين.

کلام در این جمله بود از فرمایش امام سجاد علیه الصلاة و السلام که در وصف اهل ولایت در زمان غیبت. این در زمان غیبتش را بنده عرض می‌کنم و آلا اهل ولایت حتی در زمان ائمه قبل هم این حالت انتظار را داشتند. حضرت می‌فرمایند: المنتظرین آیامهم، المادین إلیهم أعینهم.

این جمله را بایستی شرح بدهیم به یک اندازه‌ای تا انتظار معلوم بشود و اثر انتظار و فواید انتظار و صفات فردی که منتظر هست و وظایفش در برابر امام علیه الصلاة و السلام به قدری که فعلاً میسر باشد عرض می‌کنم.

این جمله المنتظرین آیامهم، المادین إلیهم أعینهم اشاره است به آیه مبارکه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» تا آخر آیه مبارکه که کسانی که منتظر هستند و در انتظار این وعده الهی هستند که به توسط حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف و در ایام حکومت ایشان تحقق پیدا کند این وعده.

در کتاب مجمع البیان این عبارت را اینجا من نقل کردم که ایشان فرموده‌اند که این آیه «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا»: المروى عن أهل البيت (عليه الصلاة والسلام) أنها في المهدي من آل محمد صلى الله عليه وآله وسلم. روى العياشى بإسناده عن على بن الحسين (عليه الصلاة والسلام) أنه قرأ الآية و قال هم و الله شيعتنا أهل البيت يفعل الله ذلك بهم على يدى رجل منا و هو مهدي هذه الأمة و هو الذى قال رسول الله ص لو لم يبق من الدنيا إلا يوم واحد لطول الله ذلك اليوم حتى يلى رجل من عترتى اسمه اسمى يملأ الأرض عدلا و قسطا كما ملئت ظلما و جورا. این روایت را ایشان از خود امام سجاد علیه الصلاة و السلام نقل می‌کند بعد می‌فرماید: و روى مثل ذلك عن أبى جعفر (عليه الصلاة والسلام) و أبى عبد الله (عليه الصلاة والسلام).

ایشان می‌فرماید: فعلى هذا يكون المراد بالذين آمنوا و عملوا الصالحات النبى و أهل بيته صلوات الرحمن عليهم خداوند متعال وعده به پیغمبر اکرم صلى الله عليه وآله وسلم و اهل بيت عليهم الصلاة و السلام داده است.

و تضمنت الآية البشارة لهم بالاستخلاف و التمکن فى البلاد و ارتفاع الخوف عنهم عند قيام المهدي (عليه الصلاة والسلام) منهم تا آخر قرات ایشان. البته در آخر عبارت این جمله را هم بخوانم که این وعده الهی تا به حال تحقق پیدا نکرده. وعده خداوند متعال هم قابل تخلف نیست و أيضا فإن التمكين فى الأرض على الإطلاق لم يتفق فيما مضى فهو منتظر لأن الله عز اسمه لا يخلف وعده.

در اینجا دو مطلب را عرض خواهم کرد:

مطلب اول راجع به خود انتظار است و مطلب دوم راجع به وظایف امت در برابر امام علیه الصلاة و السلام خصوصاً در زمانی که ما هستیم می باشد.

اما مطلب اول:

شکی نیست که امر ظهور امام علیه الصلاة و السلام و به اجرا گذاشتن احکام الهی در زمانشان این به دست خداوند متعال است.

اما سؤال این است که آیا مردم هم می توانند نقشی داشته باشند در ظهور امام علیه الصلاة و السلام یا نه؟ امت می توانند در این جهت اثرگذار باشند یا نه؟ چه باید کرد؟

مثال زدم که اگر در زمان خشکی و نیامدن باران مردم به اضطراب بیفتند و طلب باران کنند، آنچه که از دست مردم برمی آید این است که دعا کند و نماز استسقاء بخواند و کار دیگری برای نزول باران به توسط مردم دیگر ساخته نیست و هیچ کار دیگری ساخته نیست. از اموری است که بید الله است و از سایر خلائق و به طریق اولی مردم نقشی ندارند در نزول باران مگر اینکه صرفاً دعا کنند. خوب این یک امریست از اموری که بید الله است.

اما همین انسان یک وقتی مریض می شود، شکی نیست که شفا از مرض به دست خداوند متعال است. اما آیا این انسان مریض و یا اطرافیانش در شفای او نمی توانند نقشی داشته باشند؟ چرا می توانند نقشی داشته باشند. سعی کنند برای شفای او.

این مریض چیزهایی را اجتناب کند و پرهیز کند از خوردن چیزهایی و یا غذاهایی و دواهایی و داروهایی مصرف کند این ها از دستش برمی آید و فرق دارد با مسئله باران ولو اینکه شفا به دست خداوند متعال است.

حال می خواهیم ببینیم که مسئله ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و قیام حکومت به دست ایشان از قبیل باران است که ما صرفاً دعا کنیم و غیر از دعا کار دیگری از دستمان بر نمی آید؟

و یا از قبیل مرضی است که پیدا شده است و افرادی مریض شدند می توانند نقش داشته باشند در دفع این مرض و رفع این بلا مثلاً.

مسئله ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از کدام قسم است؟

نمی دانم در بحث های متعلق به حضرت این مسئله به این شکل که من عرض می کنم مطرح شده است اصلاً یا نه؟ اینکه امام علیه الصلاة و السلام روزی از روزها ظاهر خواهد شد، بلا کلام و لا ریب فیه است. و حکومت برقرار خواهند کرد هیچ شکی درش نیست.

حال ما چه کنیم؟ آیا کاری از دست ما در این جهت بر می آید یا نه؟

امام علیه الصلاة و السلام یَمَلَأُ اللَّهُ بِهِ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا. ما در پیاده شدن این هدف آیا می توانیم نقشی داشته باشیم یا نه؟

آیا اگر ما فاسد بشویم و افساد بکنیم در زمین و دیگران را هم تشویق بکنیم بر افساد، حضرت زودتر تشریف می آورند؟ یا اینکه بالعکس است؟ که اگر ما سعی کنیم که خودمان را اصلاح کنیم و جامعه اصلاح شود، این کمک می کند برای ظهور حضرت؟ و یا اینکه بی تفاوت باشیم؟ از این سه حالت خارج نمی باشد. یا افساد کنیم یا تماشاگر باشیم و یا اصلاح کنیم.

اما اینکه فاسد باشیم و افساد کنیم و باعث نشر فساد در عالم بشویم، این چیز است که هیچ مؤمن عاقلی نمی گوید و من سراغ ندارم مؤمن عاقلی چنین چیزی را بگوید.

اما اینکه ما تماشاگر باشیم بی تفاوت باشیم و هیچ فعالیتی نداشته باشیم این هم معلوم نیست که ما معذور باشیم. تعیین دارد بر فرد فرد ما که جامعه هم از افراد تشکیل شده است. اگر ما که افراد این جامعه هستیم هر کدام سعی کنیم اولاً خودمان را اصلاح کنیم و بعد بپردازیم به اصلاح اطرافیانمان و نزدیکانمان، آن کسانی که از ما حرف شنوی دارند، جامعه اصلاح خواهد شد.

اگر بنا است امت نقشی داشته باشند در ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف راه این است: اصلاح جامعه. نه بی تفاوت بودن؛ تا چه برسد به اینکه افساد کنیم در جامعه. و عرایض دیگری هم دارم ولیکن آنچه را که ضرورت دارد را عرض خواهم کرد.

اما اینکه چه اجری خواهیم داشت در انتظار؟

پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم که فرمودند: أَفْضَلُ أَعْمَالِ أُمَّتِي أَنْتِظَارُ الْفَرَجِ وَ یا اینکه از أميرالمؤمنین علیه الصلاة و السلام روایت شده است: الْمُنْتَظَرُ لِأَمْرِنَا كَالْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ اِذَا كَانَ خَدَاوَنَدُ مَتَعَالٍ بِه شَهَادَتِ رَسِيدِهِ اِذَا جَرَّ رَا خَدَاوَنَدُ مَتَعَالٍ بِه كَسِي مِي دَهْدُ كِه مَنْتَظَرُ اَمْرِ اِمَامِ زَمَانِ عَجَلُ اَللّٰهُ تَعَالٰی فَرَجَهُ الشَّرِيفِ بِاَشَدِّ.

روایت دیگری از امام صادق علیه الصلاة و السلام: مَنْ مَاتَ مِنْكُمْ عَلَى هَذَا الْأَمْرِ مُنْتَظِرًا لَهُ كَانَ كَمَنْ كَانَ فِي فُسْطَاطِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ. کسی که منتظر ظهور حضرت و قیام آن حضرت است و از دنیا برود با این حال، اجر او اجر کسی است که در خدمت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است و تحت خیمه آن حضرت است.

یا روایت دیگر القائل منکم أن لو أدركت قائم آل محمد نصرته، كان كالمقارع بين يديه بسيفه، لا بل كالشهيد معه. اگر کسی بگوید خدایا من اگر درک می‌کنم زمان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را یاری می‌دهم حضرت را و یاری دهنده حضرت خواهم بود، اجر یک چنین کسی اجر آن شخصی است که همراه حضرت شمشیر بزند و جهاد کند.

یا این روایت از امام رضا علیه الصلاة والسلام: ما أحسن الصبرَ و أنتظارَ الفرجِ چقدر خوب است اما سمعتَ قولَ الله تعالى: «فَارْتَبِعُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ» حدیث و قوله عزوجل: «فَأَنْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ» حدیث فعلیکم بالصبرِ فإنه إنما يجيئُ الفرجُ على اليأسِ آن وقتی که طول می‌کشد و یک مقداری انگار حالت نا امیدي برای بعضی از افراد پیدا می‌شود، آن وقت فرج حاصل می‌شود. فقد كان الذين من قبلكم أصبر منكم. مؤمنین امم سابق صبرشان از شما بیشتر بوده است.

بنابراین در این روایات هم اجر انتظار معلوم شده است و هم نکاتی در امر انتظار و منتظر ذکر شده است که توضیح خواهم داد.

اما اینکه فرج کی حاصل می‌شود؟ توقیت که ممنوع است قطعاً و هیچ احدی نمی‌تواند و حق ندارد وقتی را مشخصاً برای ظهور امام علیه الصلاة والسلام بیان کند. بلکه اگر کسی یا کسانی این کار را بکنند اثر سوء دارد و موجب دراز شدن غیبت می‌شود. این یک مطلب.

مطلب دوم: در عبارت صحیفه سجّادیه آمد که المنتظرین أيامهم، المادین إليهم أعينهم. بنده از این جمله المادین إليهم أعينهم استظهار کردم که شرط ظهور و تحقق فرج این است که مؤمنین از ما سواهای امام زمان عجل الله تعالی فرجه شریف منقطع بشوند. یأس و ناامیدی پیدا کنند از دیگران و امیدی به اصلاح بر دست دیگران نداشته باشند. بنده می‌خواهم عرض کنم که تا وقتی که مؤمنی به این امید باشند زید اصلاح می‌کند امر را إن شاء الله می‌آید و اصلاح می‌کند و فلان گروه که بیان و فلان جمعیت که بیایند اوضاع درست خواهد شد، همه این‌ها اشتباه است. بلکه باید متمرکز بشویم و همه امیدها در یک جا تمرکز پیدا کند و هو الامام عجل الله تعالی فرجه الشریف و تمام انتظار باید به آنجا متوجه باشد. این هم مطلب دوم.

مطلب سوم:

این روایت از امام صادق علیه الصلاة والسلام است که در حدیثی جمعی در خدمت حضرت نشسته بودند و لابد این داستان مطرح شد حضرت اینطور فرمودند: هیهاتَ هیهاتَ لآ وَاللَّهِ لَا يَكُونُ مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنُكُمْ حَتَّى تُغْرِبُوا.

این عبارت المادین إِلَيْهِمْ أَعْيُنُهُمْ همان عبارت صحیفه سجّادیه است که مکرراً گفته ام که فرمایشات اهل بیت علیهم الصلاة والسلام تطابق دارد و از یک جا سرچشمه گرفته است و فرمایشات ائمه علیهم الصلاة والسلام با قرآن تطابق دارد و از یک جا سرچشمه گرفته است.

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لَّا وَاللَّهِ حَضْرَتِ قَسْمِ مِي خورند لَّا يَكُونُ تَحْقِيقُ پيدا نمی‌کند مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنَكُمْ حَتَّى تَغْرَبُوا. مؤمنین باید غربال بشوند و این خطاب به مؤمنین است. دوباره فرمودند: لَّا وَاللَّهِ لَّا يَكُونُ مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنَكُمْ حَتَّى تَمَحَّصُوا لَّا وَاللَّهِ لَّا يَكُونُ مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنَكُمْ حَتَّى تُمَيِّزُوا یعنی تمیزوا. باید همه شناخته بشوند و همه امتحان بشوند و همه از هم جدا بشوند و معلوم بشود که چه کسی چه می‌گوید و چه کار است الی آخر.

لَّا وَاللَّهِ مَا يَكُونُ مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنَكُمْ إِلَّا بَعْدَ إِيَّاسٍ لَّا وَاللَّهِ لَّا يَكُونُ مَا تَمُدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنَكُمْ حَتَّى يَشْقَى مَنْ يَشْقَى وَيَسْعَدُ مَنْ يَسْعَدُ.

اینکه باید امتحان شویم این معلوم می‌شود که جز هم حتمیات است قبل از ظهور حضرت عجل الله تعالی فرجه الشریف و همه هم باید امتحان بشوند و فرقی بین عالم و جاهل و فرقی بین غنی و فقیر و فرقی بین کبیر و صغیر ابدأ وجود ندارد و الآن داریم می‌بینیم که همه دارند امتحان می‌شوند از بنده و امثال بنده و همه ما الآن در مقام امتحان هستیم.

پس اگر این روایات را توجه کنیم معلوم می‌شود چه وظایفی داریم و معلوم می‌شود حکمت غیبت و معلوم می‌شود حکمت طولانی شدن غیبت و از آن طرف انتظار یک امری است مشکل و الا افضل اعمال نمی‌شد ما این همه اعمال داریم.

این سؤال از بنده سابقاً آمد و مکرر سؤال شد که معنای «أفضل الأعمال انتظار الفرج» یعنی چه؟ و چرا انتظار فرج افضل اعمال است؟

این سؤال را سالیان دور حدود ۳۰ سال قبل جواب این سؤالات را دادم و گفته‌ام که ما دو دسته روایت داریم که این دو دسته روایت را اگر فهمیدیم و در کنار هم گذاشتیم و ضمیمه کردیم جواب این سؤال واضح خواهد شد. خوب دقت کنید.

یک دسته روایاتی داریم که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف إنما مثله كمثل الساعة لا تأتیکم إلا بغتة. ظهور حضرت ظهوری نیست که از قبل اعلام شود که مردم در فلان تاریخ حضرت ظهور خواهند کرد اینگونه نیست. ظهور امام زمان ناگهانی است. بغتة به معنای ناگهانی است.

روایات لطیف است در اینجا در ضمن این روایات خواهیم خواند این روایت را که وقتی دعبل خزاعی خدمت امام رضا سلام الله علیه رسید و شعرش را خواند که اشعارش باقی مانده و معمولاً اهل منبر حفظ هستند، در آنجا دو بیت از شعرش راجع به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف بود و راجع به قیام حضرت بود.

وقتی شعرش تمام شد حضرت فرمودند یا خزاعی از قبیله خزاعه بوده. یا خزاعی نطق روح القدس علی لسانک بهذین البیتین. این دو بیت که مربوط به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است. امام زمانی که از اولاد امام رضا علیهما الصلاة والسلام است و بعدها متولد می شود آن وقت در دو بیت اشاره کرد به حضرت و امام رضا علیه الصلاة والسلام می فرمایند:

یا خزاعی نطق روح القدس علی لسانک بهذین البیتین، فهل تدری من هذا الامام ومتی یقوم؟

فقلت: لا یا مولای إلا انی سمعت بخروج إمام منکم یطهر الأرض من الفساد و یملاًها عدلاً [کما ملئت جوراً].

فقال: یا دعبل الإمام بعدی محمد ابنی، وبعد محمد ابنه علی، وبعد علی ابنه الحسن، وبعد الحسن ابنه الحجة القائم المنتظر فی غیبتة، المطاع فی ظهوره، لو لم یبق من الدنیا إلا یوم واحد لطول الله عز وجل ذلك الیوم حتی یرج فیملأ الأرض عدلاً كما ملئت جوراً وأما " متی " فأخبار عن الوقت، فقد حدثنی أبی، عن أبیه عن آباءه علیهم السلام أن النبی صلی الله علیه وآله قیل له: یا رسول الله متی یرج القائم من ذریکتک؟ فقال علیه السلام:

مثله مثل الساعة التی " لا یجلیها لوقتها إلا هو ثقلت فی السماوات والأرض لا تأتیکم إلا بغتة ".

این روایت خصوصیت داشت لذا خواندم و آلاً متعدد روایت هست. این یک قسم است که این که عرض کردیم دو دسته روایت داریم.

قسم دوم روایاتی است که وارد شده است متعدد هم هست به سند صحیح هم هست که امام زمان وقتی ظهور می کنند حکومتشان را برقرار و برپا می دارند، حضرت حکم بحکم داود و سلیمان لا یسأل الناس بینة.

اگر دو نفر با هم بر سر چیزی اختلاف داشتند نزاع داشتند یکی گفت این خانه مال من است و او گفت این خانه مال من است و با هم نزاعشان شد به کجا می روند؟ می روند نزد حاکم می روند نزد قاضی آیا غیر از این است؟

قاضی چه می کند؟ آن کسی را که مدعی است که این خانه مال من است به او می گوید برو و دو شاهد عادل بیاور حال اگر رفت و دو شاهد عادل آورد و اینها شهادت دادند که این خانه مال این آقا هست، حاکم بر طبق شهادت این دو نفر خانه را تحویل می دهد به این آقا.

کما اینکه احتمال میدیم این دو شاهد عادل اشتباه کرده باشند احتمال که می دهیم. نمی گوییم دروغ گفته باشند بلکه احتمال اشتباه را که می دهیم. قانون باب قضاوت این است.

و لذا آن آقایی که خانه را برداشت و برد بین خودش و خدای خودش باید حساب بکند که اگر واقعاً مالک نیست، تصرف در خانه نکند.

این حدیث از پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم است که در باب قضا و شهادت این حدیث ملاک و میزان قرار گرفته است.

اما امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف وقتی تشریف بیاورند و حکومت برقرار شود دو نفر با هم نزاع کنند دیگر این نیست که حضرت بفرمایند: برو شاهد بیاور، بلکه حضرت به علمشان عمل می‌کنند و مطابق واقع حکم خواهند کرد.

این قضیه از زمان پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم تا زمان امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف این چنین نبوده و قضاوت‌ها مطابق بینة و اقرار بوده است. اما امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف حکم بحکم داود و سلیمان لا یسأل الناس بینة. مطابق واقع حکم خواهد کرد.

حالا اگر این خانه‌ای که من درش زندگی می‌کنم، این خانه برای یک یتیمی بوده که آن یتیم در حال صغر خانه را ازش گرفته‌اند و تغییر دادند اسم را و تصرف کرده‌اند و به فروش رفته این خانه و این خانه را من درش زندگی می‌کنم و سند هم دارم و پول و هم پایش دادم و خریدم، حضرت این خانه را می‌گیرند و برمی‌گردانند به آن یتیم که مالک اصلی خانه است. و هکذا سایر اسباب و زندگی من.

حال بنا بر روایات لا یكون إلا بغتة هر روز ممکن است که حضرت ظهور کنند و حکومت برپا شود هر روز ممکن است. از آن طرف که هر روز ممکن است، هر روز ممکن است که بنده را به مکتوب بخواهند و مطابق واقع هم حکم بکنند.

اگر این مطلب را و این دو قسم روایات را متوجه باشیم و واقعاً معتقد باشیم و در خودمان پیاده بکنیم، شما را به خدا آیا نسبت به حق الناس کمترین تجاوزی از ما سر می‌زند؟ نسبت به حق الله کمترین تجاوزی از ما سر می‌زند؟ اینکه أَفْضَلُ أَعْمَالِ أُمَّتِي أَنْتِظَارُ الْفَرَجِ از این دو روایت با بیانی که عرض کردم در نمی‌آید؟ جواب این سؤال واضح نشد؟ آیا این بیان برای تحول در خودم کافی نیست؟

پس معلوم می‌شود انتظار انسان را متحول می‌کند. اگر کسی منتظر باشد همیشه مراقبت می‌کند از خودش. اگر کسی واقعاً منتظر باشد همیشه محاسبه می‌کند با خودش قبل از اینکه دیگری با او محاسبه کند.

اون وقت این تحول وقتی در افراد ایجاد شد، قهراً افراد، دیگران را هم، آنها هم باز دیگران را، آنها باز دیگران را... و در نتیجه کل جامعه متحول می شود به برکت مکتب اهل بیت علیهم الصلاة و السلام و به برکت حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف.

و لذا یک چنین افرادی می شوند نظیر آن افرادی که با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و یا با پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم شمشیر زدند و جهاد فی سبیل الله کرده اند.

هم کار کار سختی است و هم اجر بزرگی دارد.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته